

Szerkesztőség:

Arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, havá s lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmintelen leveleket csak ismert kézzől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, havá hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmintve küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken	postai szállítással:
Égész évre . . . 12 frt	Égész évre . . . 11 fr	Fél évre . . . 6
Fél évre . . . 6	Fél évre . . . 7	Negyed évre . . . 3
Negyed évre . . . 3	Negyed évre . . . 3.50	Egy óra . . . 1
Egy óra . . . 1	Egy óra . . . 1.20	Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:

Nyolcz hasábos petitosr egyszeri hirdetésnél 6 kr
Minden következőnél . . . 4.
Bátyegdi külön 30
Nyiltér sora 15

Budapest, november 29.

Mikor kilenc napi vita után a liberálisok szellemében elintéztetett a parlamentben az elkeresztelési ügy, Csáky gróf egy engesztelékeny szót ejtett el ahában, mely a kormány azon hajlandóságát jelezte, hogy beleegyeznek egy oly modalitásra, mely alkalmas lenne a katolikus klérus skrupulusait az elkeresztelt gyermekek anyakönyvi kivonatainak kiszolgáltatása tárgyában elosztani s a törvény végrehajtását mégis biztosítani. Ezt a szót róptében megragadta egy ellenzéki klerikális szónok s utána az ellenzéki sajtó s egy magyaros, mintha a kormány a februári rendeletet visszavonni s az egész vonalon visszavonulni akarna. Azok a lapok, melyek ily dőre insznuációt mégis soknak tartottak, elemtek legalább azon állításig, hogy a Csáky gróf által jelzett expedienst abban áll, hogy a municzipiumoknak évenként megküldött anyakönyvi példányt világi hivatalnokok átnézik s az 1868. törvénynek megfelelő keresztelelőre használgatják. Más szóval ez annyit jelentene, hogy a kormány az anyakönyvi adatok kiszolgáltatásánál lemond az elkeresztelő lelkész közvetlen intervencziójáról s az elkereszteltnek évenként egyszer tömeges regisztrálását eszközölteti hatósági közegek által a kompetens anyakönyvekbe.

E magyarázat a valódi állapotok önkényes elferditésénél tényleg. A kormány nem gondol az elkeresztelt gyermekeknek évenként egyszer leendő látogatás, átanyakönyvelésre ama valóságba, melynek azok az 1868. törvény értelmében tartoznak. A kormány nem gondol kétértelmű modalitásra, mely az elkeresztelő lelkésznek megadja a lehetőséget, hogy a törvényt kijátszassa azáltal, hogy az elkereszteltet minden megjegyzés nélkül megtarthassa anyakönyvében, miből esetleg azon jogot vonhatná le a maga számára, hogy az elkereszteltet mindig az ő hívei közé tartoznak, miután semmi köze sincs ahhoz, hogy a politikai hatóságok s a másik vallás lelkész mit tesznek az évenként ügyis kiszolgáltatott anyakönyvi másolatokkal.

De a dolog nem így áll s nem szabad tenni, hogy ez a fikció megczafolatlan maradjon. A kormány a következők akarja:

Az 1868. törvény szigorúan véve sem többet, sem kevesebbet nem követel, mint hogy az elkeresztelő lelkész az elkereszteltet tekintse vallásához tartozónak s ne bánhasson el vele ily értelemben; valamint hogy ama egyház lelkésze, melyhez az elkeresztelt törvény szerint tartoznak, oly helyzetbe hozassék, hogy az elkereszteltnek anyakönyvelését a saját anyakönyvbe eszközölhesse. Ha a katolikus klérusnak skrupulusai vannak az ellen, hogy az anyakönyvi kivonatokat a másik vallás lelkészének kiszolgáltassa, akkor kész a kormány oly expedienst bevezetni, mely elosztja az agályokat. E szerint az elkeresztelő lelkésznek minden egyes esetben át kellene tenni az anyakönyvi kivonatot a politikai hatósághoz, mely aztán két irányban intézkedne. Először bejegyeztetné az elkeresztelő lelkész anyakönyvébe, hogy kivonatokat csak a másik vallás lelkésze szolgáltathat ki. Es másodsor, a hozzá érkező anyakönyvi adatokat átszolgáltatja ama egyház lelkészének, melyhez az elkeresztelt törvény szerint tartozik. Ebből kettő tünik ki: először nem évenként egyszer, hanem esetről-esetre eszközöltetik a helyes anyakönyvelés; másodsor az elkeresztelő lelkészről, mintán nem szabad anyakönyvi kivonatokat kiváltatnia az elkeresztelttől, elvételük annak lehetősége, hogy az elkeresztelttel vallásához tartozóként bánják.

Az országgyűlési szabadelvű pártkörből. Az országgyűlési szabadelvű párt szombat est 6 órakor Podmaniczky Frigyes báró előktele alatt értekezletet tartott, melynek tárgyát a honvédelmi

miniszternek a magyar fegyvergyárról szóló jelentése képezte. Andrássy Gyula gróf, a pénzügyi bizottság előadója ismertette a kérdést, indokolta a bizottság jelentését, melyet Pongrácz Károly gróf támogatott. Ezután Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter adott többrendbeli felvilágosítást az ügy állására vonatkozólag. Hozzá szólottak még az állami fegyvergyár kérdéséhez: Mohay Sándor, Wághy Mór és Wekerle Sándor pénzügyminiszter; mire a bizottság jelentése tudomásul vétetvén, elfogadtatott. Ezenkívül Fejérváry Géza báró miniszter azon válasz tartalmát ismertette, amelyet ugyancsak a fegyvergyár kérdésében Ugron Gábor interpellációjára adni szándékozik. A válasz tudomásul vétetvén, az értekezlet véget ért.

Osztrák-magyar-német kereskedelmi szerződés. Bécsből távirják a „Bud. Corr.”-nek: A tárgyalások a német kormánynak a legközelebbi napokban ideérkező képviselőivel egy új vám-és kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozólag, csak deczember 8-án veszőik kezdetüket.

Legujabb posta.

Az elkeresztelések. Esztergomról távirják: A kultuszminiszter februári rendelete a kormány ez ügyben elfoglalt álláspontja teljesen megszakított minden kapcsolatot, mely az állam és egyház között, mely az állam és egyház között kiengesztelést teremthetett volna. Legmagasabb főpapi körökben az egész kormány ellen, valamint Apponyi ellen is nagy elédgetlenség uralkodik. A miniszter rendeletét az anyakönyvi kivonatnak közigazgatási hatóság útján való közlését illetőleg határozottan hiteltelnek tartják, és így teljesíthetetlennek tekintik. Az újabb fordulatról kimerítő jelentés ment Rómába, s a mint a vatikáni válasza megérkezik, megindul az egyház érdekében szükségesnek talált mozgalom abban az irányban, a melyet a primás a miniszterhez intézett levélben kifejtett.

A pécsi járvány. Táviratban jelentik, hogy Pécsen a tifusz-járvány még mindig terjed s a halottak száma is szaporodik. Az iskolák közül zárva vannak: a főgimnázium, a főreáliskola, a tanítóképző intézet, a polgári leányiskola és két magánintézet. Az elemi iskolák még mindig nyitva vannak a vezetéket dezinficiálták és a közkutak köré hordott trágyát eltávolították. Erveth Lajos pécsi kórházigazgató intézkedett, hogy a tifuszos betegeket külön járványkórházban helyezze el; a közkórházban egyetlen tifuszos sincs. — A járvány most már Pécsváradon is mutatkozik.

Uj ezüstbánya. Karánsebes közelében — mint onnan távirják, — gazlag ezüst érre bukáltak, miről a földművelésügyi miniszterhez jelentés tétegett. A miniszter a lelet megvizsgálása és a szükséges tárgyalások eszközzése végett Veres selmeci bányatanácsost küldte ki, aki ideérkezett.

A tüdővész gyógyítása. Berlinből jelentik 29-iki kegyetlét: A porosz képviselőházban ma választott Gossler miniszter Graf interpellációjára Koch gyógyszer módjának terjesztése tárgyában. A miniszter első sorban a nagy fölfedezés keletkezésének történetét vázolta és rámutatott Koch előföldözésére, aki az új szerrel legelőször önmagán tett kísérletet, ami könnyen életébe kerülhetett volna. Majd áttért a rágalmakra, melyeknek Levy, Cornet és Dengel orvosok voltak kitéve és alaptalanoknak nyilvánította e rágalmakat. A szer megismertetése október 24-ike óta, amely napon Koch megkapta munkálataira az engedélyt, többé nem volt elkerülhető. Majd ecseteli a miniszter a tárgyalásokat, melyeket Koch tanárral a rendelkezésére bocsátandó kórház, illetőleg klinika tárgyában folytatott, valamint a pénzügyminiszter készségét a szükséges eszközök megadásánál. Kiemeli ezután a gyógyszer előállításának nehézségét, mely a legnagyobb gondosságot követeli meg és kijelenti, hogy a gyógyszeranyag gyári előállítását ki van zárva. A gyógyszer hatására vonatkozólag konsta-

tálja a miniszter, hogy tekintetben a véleményekben bizonyos pesszimista visszahatás kezd érvényesülni, de ez nevezesen bennünk tetvutra. A szónok megmagyarázza azután a gyógyszer hatását és előállításának módszerét, amely biztosítja a reményt, hogy a gyógyszer más betegségek ellen is alkalmazható lesz. A kormány által teendő intézkedéseket illetőleg megjegyzi a miniszter, hogy szükség telennek tartja a hivatalos felügyeletet, de gondoskodva lesz arról, hogy a gyógyszer a szegény népkönyyen megszerezhesse. Idővel a gyógyszer államosítanak. Koch számára külön intézetet építenek. Berlin városának ajánlatát, hogy 150 ágyat bocsájt Koch rendelkezésére, a tudós orvoskénytelen volt elutasítani és azt kérte, hogy ez ágyakat szegény tudósbetegeknek ajándékozzák. A miniszter megemlíti, hogy egy adakozó egy millió márkát ajándékozott ftizisben szenvedő szegény betegek számára és e szavakkal végzi beszédét: „E házban áttelt legszebb pillanatnak tekintem, a mikor kinyilatkoztatom, hogy ha hivatalomtól megválok, nehezen lesz emlékeztetesebb valami rám nézve, mint ama szerencse, hogy oly férfinak, mint Koch utját egyengethetem. Az ő kutató szellemét, az ő igazságszeretetét csak önzetlensége és emberszeretete mulják felül. Szerencsés a haza, hogy ily ember fia van!” (Élénk huzsantartó tetszés és taps a házban és a karzatban.) Gossler miniszter, az országgyűlésben tartott beszéde folyamán előadta még, ő arra kérte Kochot, hogy gyógyszerének alkotásait csak annyiban hozza nyilvánosságra, hogy az utánzás lehetetlen legyen. A gyógyszer készítésére vonatkozólag közölte a miniszter és Pfuhl orvosok kizárólag a lymfa előállításával foglalkoznak. Hat heti kísérletés után az anyagot, 5 grammonként 25 márkáért állítják elő. Minden kis üveg 5000 befecskendezésre való anyagot tartalmaz; minden befecskendezés 5 fillérbe kerül. A szer államosítására vonatkozólag azt mondta a miniszter, hogy az egész világot meg fogja nyugtatni az, ha a gyógyszer a je Poroszország fogja adatajegyezni s a czégtét. Biztosított kell nyujtani az iránt, hogy nem pénzügyi vagy más mellékes tekintetéről van szó. Végül arra kerül majd a sor, hogy meghívjuk az idegen nemzeteket; küldjemenk képviselőket, akik a szert megismerjék és hazájukban terjeszték.

Budapesti hírek Bécsből. A Pol. Corr. budapesti értesülése szerint Apponyi grófnak csupán a vallás szabadság és a polgári házasság érdekében való fellépésével sikerült pártját még ez idő szerint összetartani. Pártjában az elkereszteléseket és a fekezeti törvények revizióját illetőleg bizonyos feszültség mutatkozott, melynek csak az új program vetett véget. — Ugyane forrás szerint Szilágyi Dezső a polgári házasság behozatalát illetőleg adott szavának beváltásához tárczáját kötötte.

Naptár.
Deczember 1. Róm. kath. naptár: Elig. — Protestáns naptár: Natália. Görög-keleti naptár (nov. 19.): Abdias. — A nap két 7 óra 28 perccor, nyugszik 4 óra 10 perccor.
Könyvtár-nyitva van kedden és szombaton 3-4-ig és pénteken 11-12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

HIREK.

Gyárosok értekezlete.

Az aradi gyárosok vasárnap értekezletre jöttek össze a kereskedelmi és iparkamara helyiségében, hogy végigtárgyalják a munkások baleset elleni biztosításáról szóló törvényjavaslatot. Altalában a törvényt helyesnek, de a munkaadók ellenében a kártalanítás miatt nagyon szigorúnak találták, de a munkások érdekében megnyugosznak benne. Az értekezleten Mittelmann Bódog elnöke alatt jelen voltak: Marschall Lajos, Tenner Armin, ifj. Gutzjahr Mihály, Solymos József, Réthy Viktor, Leopold Zs.

Walder Gyula, Rosenthal Jakab, Stepniczka Manó, Kotsis Lajos.

Elnök megnyitván az értekezletet, előadja, hogy az ipari és gyári alkalmazottak baleset elleni biztosításáról szóló törvényjavaslatl szemben állást kell foglalnia a gyárosoknak, illetve meg kell azt beszélnök, hogy mit kérnek e tárgyban a kereskedelmi és iparkamara útján. Ezt legjobban meg lehet cselekedni, ha az értekezlet végigtárgyalja a javaslatot.

Élénk helyesléssel fogadták az üdörös §-okat. Azonban kéri fogják, hogy az ipari felügyelő itéle a munkaadónak lehessen felelőse és pedig az iparosokból és gyárosokból alapított bírósághoz. Ez a bíróság felelőseben az iparkamara által választva, felelőseben a miniszter által kinevezve legyen s az elnököt időről-időre a miniszter nevezze ki. Tovább az ügy ne legyen felelősehető.

A 25. §-nál azt kéri, hogy a felelőse felügyelő hatályal birjon az ipari felügyelő itéletére nézve.

A 29. §-nál a „testi sérülést” mint-hogy ez nagyon tág fogalom, oda kéri módosítani, hogy „munkakép telenség”. (Ez az ezer firtos bírásra vonatkozik, mely azt mondja, hogy „ha a munkás életét veszttette, vagy testi sérülést kapott”, holott az is testi sérülés, ha a munkás az ujját megvágja.)

Ugyane §-nál ezen bekezdés roppant általánosságban beszél, pedig itt még becsukatsáról is van szó. Kéri fogják, hogy ezt jobban precizizozza a kormány. Mittelmann Bódog indítványára azt is kimondták, hogy ha az itélet személyes szabadság korlátozásáról szól, akkor a felelőse a miniszterhez legyen intézhető.

A kártérítési § kimondja azt is, hogy ha a gyáros minden óvintézkedést, megtett, egyáltalán nem oka semminek és mégis köteles kártérítést fizetni. Ezt nagyon súlyosnak találták. Mert pl. ha egy könyvvezető, kinek a gépekhez semmi köze, oda megy és baleset éri, annak is kártérítéssel tartozik a gyáros.

Kotsis Lajos indítványozza, hogy a „hivatása körében esett baleset” beszűrésre által szabályozzák a §-t.

Mittelmann Bódog azt ajánlana, hogy a tisztviselőt választzák el a munkástól és a tisztviselő köteleztesenek magukat biztosítani.

Kotsis módosítását elfogadták azzal, hogy „a rá bízott munka” beszűrésével még jobban precizizozzák a §-t.

A munkások, illetve alkalmazottak osztályozását, illetve kategóriákba osztását kéri fogják.

Leopold Zs. kéri bevenni „enyhítő körülménynek” felhozni a gyároara, ha az illető gyármunkás, aki szerencsétlenül járt, ittas volt.

Marschall Lajos szerint ez esetben csak a járó összeg felét kellene fizetni. Erre bevették azt, hogy ha az illető bebizonnyított, hogy ittas volt, s emmi kárpótlás nem adandó. Minthogy a § a kártérítés alól csak akkor veszi ki a gyároara, „földrengés vagy lázadás” történt. Ide bevették azt is, hogy „és egyéb elemi csapás”.

A kártérítésnél kéri azt, hogy „a napibér fele” fizetessék naponként a betegség ideje alatt. Tovább a munkakép telenségnél a § azt mondja, hogy a bér vagy fizetés 90%-szorosa a kárpótlás.

Tenner Armin szerint ez nagyon magas és jobb lenne fix-összeget mondani és pl. azt hogy a munkás vagy tisztviselő kapjon ki egy évi fizetését.

Mittelmann azt szeretné precizizoztatni: miként állapítják meg a keresetképességét. Szerinte meg kellene adni a munkaadónak azt a jogot, hogy a megállapításhoz ő is küldhessen ki egy orvost.

Kotsis azt szeretné kimondatni, hogy a munkaképtelen ne kapja ki a kártérítési összeget 2 évig, csak a kamatait.

Ezt általában képtelenségnek találták, ellenben Mittelmann indítványát elfogadták, azzal, hogy legyenek „szakmunkások, kik 3 hóig működtek; ugyanilyenek, de kik még sincsenek 3 hó óta munkában és végül a nem szakmunkások. A kártérítés ez osztályozás szerint szabályozandó. (Tenner indítványa sem volt, elfogadható.) Az első osztályzatu munkásnál

450-szeres, 2-ik kategóriánál 300-szeros és a 3-ik kategóriánál 150-szeres kártérítést fognak kéri. (A javaslatban 900-szoros van.) A maximum 9000 frtnál több nem lehet.

Az értekezlet meg fogja kéri a kamarát, hogy azokat a proppozicziókat küldje el a többi kamarához, hogy azok is pártolják, mert az aradi kamara proppozicziója, ha magában álland, nem nagy hatást fog tenni.

Végül Mittelmann Bódog köszönetet mondott a jelenlévőknek az érdeklődésért, mire az értekezlet véget ért.

A kaszinónak tegnap volt utolsó választmányi ülése az évi rendes közgyűlés előtt, melyet vasárnap, deczember 14-én, délelőtt 10 órakor fog megtartani. A tegnapi ülést Varjassy József igazgató nyitotta meg, s a mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után a múlt állapotáról s az egyesület vagyoni állásáról tett jelentést, melyből kiemelendők tartjuk, hogy 1654 frt aktívával szemben 720 frt tartozás áll, mely tételek egybevetéséből 935 frt tiszta vagyon redukálódik. Altalában a helyzet a mult havi állapothoz képest lényegesen javult. Varjassy József igazgató indítványára a választmány egy koszorut szavaz meg az Aradra érkező Jókai Mórnak, mely felolvasása alkalmával lesz némi átnyujtatás a kaszinó nevében. Azután, tekintettel azon körülményre, hogy a 3 éves mandátuma ez alkalommal ugy a tisztviselőknél, mint a választmányi tagoknál lejárt, szükségesnek tartja az elnököt igazgató, hogy az újra választandó tisztikar és választmány névsorának szokásos egybeállítására — mely a közgyűlésen a tagok részére tájékoztatól szolgáljon — egy bizottság küldessék ki. Ezen bizottságra az igazgatóságon kívül felkérteket Capdebó ezredes, Tedeschi Viktor, Issekucz Károly dr, Sallay Béla, Robicek Ágoston és Boros Vida. Végül Bohus István ajánlatára Szacsy Béla birtokos választott meg egyhangulag rendes taggá, mire az ülés véget ért.

Ügyvédi kör Aradon. Az aradi ügyvédi kar vasárnap délelőtt értekezletre gyűlt egybe. Az értekezletet eleinte Múlek Lajos, majd Hász Sándor kamarai elnök vezette. Jelen voltak: Múlek Lajos, Péterfy Antal, Szalay Károly, Robitsek Ágost dr, Müller Károly, Avarffy Ferencz, Lukácsy Lajos; Heeger Ernő, Vizer Péter, Vizer Lajos, Weidenfeld István dr, Rozenberg Miksa dr, Szuzan Aurél, Venter Gerő, Priegel István dr, Vinta Adolf, Oncu Miklós, Steinitzer Pál dr, Mandl Vilmos dr, Petko Lázár dr, Szuzan János dr, Ploszn János dr és Rozenberg Károly dr. A 34 tagból álló értekezlet egybehívásának célja volt, hogy minden alkalommal, valahányszor az ügyvédi kar tagja nyilvánosság előtt oly ténny követ el, mely a fegyelmi szabályok szerint nem bírálható el, az ügyvédi kar, mint ilyen, állást foglal s határoz az illető felett, s így büntel mindenkor, midőn a kör tisztessége ellen annak bármely tagja vétene.

Indokolt szolgált erre a több izben felmerült eset, midőn az egész kar kénytelen volt előítéletekkel találkozni s elszenvadni egyesekért a bántalmakat. Ez alkalommal pedig szóba hozatott az „Alföld”-ben Fényes Kálmán dr és Weidenfeld Bernát között felmerült hírlapi polémia, mely miatt az utóbbi sajtóper is tett folyamata. A hírlapi polémia felolvasása s ez ügy feletti határozat előterjesztetett.

Avarffy Ferencz dr, kamarai tag, hivatozik arra, hogy az nincs a programba felvéve, s mert több más esetek is merültek fel, előbb a felett kell határozni, vajjon ilyen esetekben minő eljárást kell követni; csak azután lehet egyes panaszok felett határozni.

Priegel István dr azt helyesli, és felhívja az elnökséget konkrét javaslat előterjesztésére.

Heeger Ernő és Robitsek Ágost dr a fenförgő esetet elbírálandónak véli, mig Müller Károly az ügyvédi kör megalakítását sürgeti, mely hivatva lesz határozni.

Elnök az Avarffy és Priegel által előadottakat pártolja s a javaslat megtételére nézve Múlek Lajos dr indítványát

kéri meghallgatni, mely abból áll, hogy addig is, míg az ügyvédi kör megalakul, minden egyes esetben az elnökség az ügyvédi kamara minden tagját érkeztet és határozat hozatalra meghívja, s dönt az elébe hozott szakaszok s kérdések felett.

Az ügyvédi kör megalakítása is elhatározott, s az alapszabályok kidolgozására Múlek Lajos dr. elnöklete alatt Péterfy Antal, Robitsék Agost dr., Müller Károly, Heeger Ernő, Vizer Péter és Priegel István dr. kiküldettek, kik 1891. évi január 15-ig e részben javaslatokat előterjesztendik.

Ezzel az ülés véget ért.

A belügyminiszter értesítette Arad megyét, hogy a nagyszabású általános takarékpénztárnak 1889. évi II. és 1889. évi III. kibocsátási sz. számlások legkésőbb 40 év leforgása alatt kisorsolás útján visszaváltandó minden év február és augusztus, illetőleg május és november 1-5 napjain lejáró kamatszelvekkel ellátott 100, 500 és 1000 frtos záloglevelei a közigazgatás egyes ágazataiban üzleti biztosítékul és bantáppénzzül elfogadhatók.

A mácsai falkavadászárság mai este a Kicső-majornál lesz délelőtt 11 órakor. Most hetenkint csak négyszer vadásznak, a meddig az idő kedvez.

Járvány Sajtényben. Sajtény községben az összes iskolák járvány miatt bezártak. Mint értesülünk, ott a 700 tanköteles gyermek három tanító vezetésére van bízva, úgy, hogy egy iskolában 130-140 gyermek is össze van zsufolva.

Vasár Sajtényben. Sajtény község országos vására november hó 22-24-ik napjain megtartatván, a forgalom szarvasmarhákban s különösen sertésekben kilégítő volt.

Járvány. A Békésvármegye alispánjához érkezett hivatalos jelentés szerint Kétegyházaán a r. kath. iskola tanulói között a roncósolt torokból járványserkentéget lépett fel. Az iskolát bezárták.

Talált kis leány. A kiküldött rendőr a Kossuth-utcai hídnál egy 6 éves kis leányt talált s azt felvitte a városházra. A leány azt adta elő, hogy Dombegyházra való, a tejszarnokban valamit vásárolt s aztán eltávozott. Ott tartják a városházán.

Jó világ lesz ma a városban, a sok „családi ünnep”, tor egymást fogja érni. A rendőrségnél nem kevesebb mint 30 darab sertés halálát jelentették be, melyek részint a Marosy-utcon, részint más helyeken áldozatul fognak esni.

A vasúthoz vezető gyalogutnak nem elég, hogy az járhatatlan a bértől, hanem még a lámpák sem égnak sötéletesen. A kiküldött rendőri őrzőket is észrevette, hogy egy lámpa teljesen elaludt, a többi meg csak pislogott. Ezt is bejelentették a főkapitánynak.

Botrány okoztak az utjerom-utczában Gábor János és Eke Antal cipészegedek, e mellett még az őket csitító rendőrt is bántalmazták. Mindkettőt a kihágási bíróság elé fogják állítani.

Kiállítás éremtáblák. Ravasz Imre, aradi fényképező műtermében már elkészültek azok az elegáns kiállítás éremtáblák, amiket az aradi kiállítás érmekkel kitüntetett kiállítók rendelték meg üzletük számára. A megrendelőket kéri Ravasz Imre, hogy a megrendelt éremtáblákért jelentkezzenek. A táblákra névbe újabb megrendeléseket elfogad Ravasz Imre és Maresch Alajos (Andrássy-tér.)

Rövid hírek. Pörbál postmegyei községben Rosenbach János tanító e napokban ülte meg negyven év működése jubileumát; az érdemes tanfőúr a német ajku közösség ifjabb nemzedékét teljesen megmagyarosította — Gyöngye sikeres kőnyújtó-vadasszat volt minap Kedves környékén: előkelő nagy társaság vonult ki, közte Bethlen Gábor gróf főispán is és nem kevesebb mint 88 hajtó riogatta föl a vadat; de összesen három nyulat és három rókat lőttek. — A keszthelyi gazdasági tanintézetnél a vegyteni taneszközök a taneszközi állás betöltendő; 6000 frt fizetés és szabad lakás jár vele, folyamodni pedig decz. 15-ig lehet. — Jelentékeny hiány mutatkozik Kolozsvár városában jövő évi költségvetésében: 101,776 frt s fedezésére 42 százezer pótdólt kell kivetni. — Békés a szegedi meghalt Tyukodi Károly földműves öt éves leánykájá, kit a nyáron vesztet eb márt meg s kit aztán a budapesti Pasteur-féle intézetben beoltottak, de sikertelenül.

Színház.

Somló-Vadnay Vilma mai, hétfői jutalomjátékáról, már tegnap meglehetősen állapotban az előzőjél hatalmas, impozáns képet. A „Nánia”-t teljesen kiürült ház fenyegeti, mert tegnap este már a zenekari helyiségekbe adták el a helyeket, úgy, hogy e helyen csupán annyit töltesz tényleg a zenekarnak, hogy a darabban előforduló dalokat éppen kiérhessék. A mára megmaradt helyekért bizonyára már kora reggel megindul a harc. És ez így van jól és helyesen. Ha egy művésznőt hatalmas tehetségéért és szeretetreméltó egyéniségéért úgy becsüli a közönség, mint Somló-Vadnay Vil-

mát, az a leghelyesebb és legmúltóbb módja annak a kitüntetésnek, melyet ő annyira megérdemel. Hogy aztán virágban és momentán ovációkban sem lesz hiány, az éppen olyan természetes, mint hogy a legzsebb és legigazib. ünnepjéke lesz az ideai színházezonnak.

A Bácsné jutalomjátéka — mint már említettük — csütörtökön lesz, és a szereplők már javában tanulják a végtelenül mulatót vigjátékot, a „Gyöngé rokonok”-at, melyben Bácsnének kitűnő szerepe van.

„Az örmény”, Törös Tivadar lapunk segédszerkesztőjének énekes bohósága tegnap csaknem teljesen kiürült ház előtt került színre harmadszor, úgy hogy a színházi háztartást az előadás kezdetekor már be kellett oszki. A darab hatása ilyen óriási közönség előtt rendkívül zajos volt és az ismétléseknek hossza-vége nem akart lenni. Násztáziát ezuttal Kövessiné játszta, s nagy hatást ért el vele. A már népszerűvé vált és általa előadott dalokat, valamint az első felvonás végén produkált erőteljes drámai játékát zajosn megtapsolták, s felvonás végén a többi szereplőkkel együtt lámpák elé hívták, hol szerzőnek is kétszer kellett megjelennie. Hatalmas derűtség kísérte a Nyilassi (Aigániszán), és a Kövessiné (Márkus Márk) alakításait, valamint a Tapolczi rendkívül eredeti Junját. Kövessiné kupléi, különösen a már szálóban énekelt „Bumkúp”, frenetikus tapsot és számtalan ismétlést provokáltak. Doroghy Laura ezuttal is gyönyörű lippai sváb kisasszony volt, és az „Egy igazi hajdon” dalát általános tetszés közt ismételték meg. Somló (Halny) önfeláldozó mókáival hatott; Sz-

kács (Kerebecz), Follinuszné (Kerebeczné), Szilágyi (Keresz reporter), Róna (Bedrasz), Arányi Bella, Tárnoki Gizella, Szakácsné és Erdélyi Pompa összejárató teremtettek Dayka Balázssal együtt, ki gyönyörűen énekel a „Szegény Györgye” balladáját. A Kerekes Mihály táncját megismételték. — Az igazgatóság, a darab váratlan vonzerjét tapasztalva, nem sokára ismét színre hozza „Az örmény”-t.

Csiky Gergely az aradi színpadon. Koszorus drámaírónk, Csiky Gergely, az aradi „Kölcsy-Egyesület” felolvasó estélyeinek egyikén, tudvalevőleg, részt fog venni. Az aradi színház igazgatósága, erre való tekintettel, a Csiky Gergely „Nagyteremtés” című kötszáranyat nyert vigjátékát eznap napok valamelyik estéjén mutatja be az aradi közönségnek, midőn Csiky körülből fog időzni.

Aradvárosi színház.

Hétfő, 1890. deczember 1-én:
általános bérlétszűnetben

S. Vadnay Vilma jutalomjátéka.

NÁNIA.

100 arany pályadíjat nyert népszimuládalokkal.

Kezdeté 7, vége 10 órakor.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Füstölés!

A t. cz. közönség figyelmébe ajánlom, hogy üzletemben következő jutányos árak mellett vásárolhatja be napi szükségleteit husneműekben, u. m. fiatal sertés 1/2 kilo **csak 22 kr.**, egész tiszta **csak szalonna és hájból olvasztott zsír 1/2 kiló 27 kr.**, paprikás, füstölt, pörzsölt szalonna kilója nagyban **52 kr.**, kicsinyben **54 kr.**, ezenkívül mindennemű tisztán kezelt és legjobb minőségű kolbászok, valamint friss töltelék a legjutányosabb árak mellett.

Füstölésre elfogadok sertésust minden mennyiségben, mely czéjből a t. cz. közönségnek igénybevételére ajánlom **husfüstöldémet.**

A t. cz. közönséget pontos kiszolgálásról biztosítja

ROMÁN GÉZA.
Aradon, templom-utca 3. szám.

748 7-10

Füstölés!

lataikat a borítékon kitüntetendő következő felirattal: „Ajánlat 110205/91. számhoz, üres hordók megvételére” **jövő évi január hó 3-án déli 12 óráig** az anyag és leltár beszerzési szakosztályához Budapest, Andrássy-ut 73. sz. II. em. 43. ajtó benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlat benyújtásához szükséges ajánlati minta és az eladási feltételek (utóbbiak 15 kr-ért) ugyanott megrendelhetők, esetleg kívánatra postán el is küldetnek.

Ezen ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztárával készpénzben vagy pedig állami letételekre alkalmas értékpapirokban megfelelő bantáppénz teendő le és pedig:

- a kőolajos és tisztáltan hordókért 150 frt
- a kőolajos hordókért 700 frt
- a repse olajos hordókért 250 frt.
- az ásvány, kenő és skin olajos hordókért 400 frt.

Tájékoztul tudatjuk, hogy előirányzatunk szerint körülbelül 2500 db kőolajos és egyéb tisztáltan olajos hordó, 5000 db kőolajos, 1500 db repse égő és kenő, és 5500 db ásvány kenő és skin olajos hordó kerül eladásra, mely számadatért azonban az alulirt igazgatóság semminemű kötelezettséget nem vállal, ellenben a vevő felek kötelezettséget, az 1891. évben összegyűlendő egész mennyiséget az általuk felajánlott egységár mellett átvenni.

Bantáppénz nélküli, vagy az előirt mintától eltérő s a fent kitűzött határidőn túl beérkező, nemkülönböztetve javításokat vagy vakarásokat tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlati egységarak számjegyekkel és szóval is kitüntetendők.

Az átengedett hordók átvételére és elszállítására, ugyiszintén ezen ügylet egész lebonyolítására névbe az ócska anyag eladására 12780/80. sz. a. fennálló általános feltételek mérvadóak, melyeket az ajánlattevő elismerni s magát azoknak mindenben alávetni tartozik.

Az alulirt igazgatóság fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül a felajánlott egységarak szabadon választhasson, továbbá hogy az eladásra kiirt mennyiségekből egyeseknek tetszés szerinti részmennyiségeket engedhesen át, mely esetben, ha csak az ajánlatban különösen ki nem kötetik, kötelező az ajánlatot tevő fél e neki átengedett részmennyiséget is átvenni, s hogy végre a czél elérésére másféle intézkedést is tethessen.

Budapest, 1890. november 30-án.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

905 | 1890. gazd. sz. 9-8

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező Hassinger utcai üres telekre tervezett leányiskola építésével kapcsolatos munkálatok elvállalása iránt folyó év deczember hó 2-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár:

- I. A kőműves és azzal kapcsolatos mellék munkákra 15595 frt 86 kr.
- II. Cserepező munkákra 751 frt 20 kr.
- III. Acémunkákra 2529 frt 69 kr.
- IV. Bádogos munkákra 498 frt 24 kr.
- V. A kőfaragó munkákra 785 frt 70 kr.
- VI. Az asztalos munkákra 3022 frt 93 kr.
- VII. A lakatosmunkákra 4526 frt 09 kr.
- VIII. Az üveges munkákra 367 frt 19 kr.
- IX. A mázólok munkákra 402 frt 75 kr.
- X. A szobafestő munkákra 133 frt 89 kr.
- XI. Az épülethez szükséges szállhákra 855 frt, az összes munkákra 29466 frt 04 kr.

Az árlejtés minden munkanemre névbe külön-külön s azután az összes munkákra együttvéve fog megtartani.

Bantáppénzzel letendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bantáppénz mellékelve van, s Nyomatott az „Aradi nyomdátársaság” nyomdájában.

ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1890. évi november hó 17-én tartott üléséből.

Kiadta: **Kádas Kálmán,** aljegyző.

13192 | 1890. 790-1-8

Hirdetmény.

Több ízben tapasztaltatott, hogy a kereskedőseknek használni szokott jelzőtáblák igen alacsonyann vannak kifüggesztve s arra különféle tárgyak aggattatnak, a fűszerkereskedésekben azokra a vadak is kifüggesztetnek, miáltal a járó-kelők ruháik beszenyezésnek vannak kitéve.

Ennélfogva felhívatnak az érdekeltek, hogy a jelzőtáblákat a szabályban megállapított 3 méter magasra helyezzeék, azokra az árukat, nemkülönböztetve vadakat ki ne függeszzenek, mivel ellenesetben érzékeny bírsággal fognak sújtatni.

Aradon, 1890. november 26-án.

Sarlot Domokos, főkapitány.

928 | 1890. gazd. sz. 776 1-8

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város közönsége részére 1891. évben szükségelt 1. fenőfa 2. tölgyfa anyagok, 3. kőtölmény, 4. kékfőző cizkék és 5. vasnemű anyagok szállítása, 6. üveges munkák elvállalása iránt folyó év deczember hó 1-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár a megállapított árjegyzék szerint. Bantáppénzzel letendő.

- A fenőfára névbe 50 frt
- a tölgyfára névbe 50 frt
- a kőtölményekre névbe 20 frt
- a kékfőző munkákra 20 frt
- a vasnemű anyagokra névbe 100 frt
- az üveges munkákra névbe 10 frt

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bantáppénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1890. évi november hó 24 tartott üléséből.

Kiadta: **Kádas Kálmán,** aljegyző.

14650/1890. sz. 625-23

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriumnak az 1891. évi január hó 1-én országos szerte megejtendő népszámlálással kapcsolatos 54532/890. sz. leirata nyomán elrendeltek, hogy a minden egyes önállóan számozott háznál levő és emberi lakásul használt, külön fedél alatt levő melléképületek a rendőrség és adóügyi osztály negyedmesterei által összeírattasának és feltűnő helyen fekete festékkel, alszámokkal láttassanak el.

Erről Arad sz. k. város közönsége azon felhívással értesítettik, miszerint házösszeírás alszámoknak a ház falára festését ne csak türje, de azt a népszámlálás teljes befejezéséig az eső által való lemosás vagy bárki által szándékolt megsemmisítésétől is a népszámlálás sikere érdekében óvja.

Arad, 1890. augusztus 30-án.

A városi tanács.

794. 2-3.

Hirdetmény.

Mely szerint alólírott közhírre teszi, miszerint Arad megyében fekvő, főméltóságú **Sulkovskij József Mária** herceg tulajdonát képező **kisindiai és ágris aranyági** pagonyorkban az ezen pagonyokra névbe felállított erdő-üzemterei szerinti ez idei, esetleg több évi **vágás-területek** rendszeres kihasználás czéjből eladatnak.

1. A kisindiai ez évi vágások fekszenek: Az első vágás-sorozatban 51⁰⁵¹ catastralis holddal.
2. A II-ik vágás-sorozatban 45⁴⁸⁵ catastralis holddal.
3. Az ágris-aranyági ez évi vágások fekszenek: Az első vágás-sorozatban 32⁰⁵³ catastralis holddal.
4. A második vágás sorozatban 30⁶⁸⁵ catastralis holddal.

Az adás-vételi feltételek a jóságkormányzó irodában: **Aradon, Battyhányi-utca 24. sz. a.** megtekinthetők.

Venni szándékozók felhívhatók, hogy 10% bantáppénzzel ellátandó zárt ajánlataikat a jóságkormányzó irodában folyó év **deczember hó 27-ig** bezárólag beadni sziveskedjenek, azon határozott kijelentés mellett, miszerint az adás-vételi feltételeket ösmerik.

Kelt Aradon, november 29.

Tagányi István,
Sulkovskij József Mária herceg vagyonainak teljhatalmu kormányzója.

13133 | 890. 784 1-3.

kára fogadtattak fel, s Arad sz. kir. város törvényhatósága területén egyfolytában legkevesebb 3 éven át jól és hűségesen szolgált, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és elszegődötték az I. s-ban érintett 10 krt befizették.

8. §. Jelentkezők közül előnyben részesülnek azok, kik a) egy helyben huzamosabb ideig szolgáltak; b) egyenlő minőség esetében összes szolgálati idejüket véve legrégebben szolgáltak.

9. §. Azon nőcselédnek, kik a kiházasítási összeg elnyeréséért pályáznak, kötelesek f. é. deczember havának 1-5 napjától kezdve 15-ig kérényüket a kapitányi hivatalnál írásban beadni vagy kérelmének jegyzőkönyvbe felvétele végett személyesen megjelenni.

A kérényhez melléklendő folyamodó keresztvele s mindazon hiteles okmányok vagy bizonyítványok, melyek alapján a kiházasítási összegért folyamodnak.

A kérényben megnevezendő továbbá a folyamodó lendő házastársának neve, foglalkozása és illetőségi helye.

A beadandó kérénynek erre kinevezett bizottság által fognak tárgyalatni s a jutalom utalványozása végett a városi tanácshoz javaslattal fognak betérjesztetni.

Az illető jutalmazott tanácsi határozattal értesítetik, hogy a kiházasítási összeg kiutalványozását a tanácsnál kérelmezheti és pedig a határozat kézbesítésétől számítandó 60 nap alatt az illető lelkesi hivatal által kiállított esketési bizonyítványammal, mely esetben a tanács a 200 frtot az illető alaptól kiutalványozza.

Ha a fentebb kitett idő alatt az összeg kiutalványozása nem kértetik, vagy jutalmazott a házasságot lelkészi bizonyítvánnyal nem igazolja a jutalmazásra ajánlott igényét elveszti, mennyiben lehet a fentebb megszabott határidőt meghosszabbítani, azt időről-időre meghatározni a tanácsnak van joga.

Ha ezen összegért senki sem folyamodna vagy jelentkezők közül a szabályok értelmében az összeget kiutalványozni nem lehetne, az az alapban bent marad és jövő évre nem 1. hanem 2. 200 frtos díj fog arra érdemes cselédnek kiosztatni.

Aradon, 1890. november 20-án.

Sarlot, főkapitány.

M. kir. államvasutak. 110205. AV. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága összes szertáraiban 1891. évben összegyűlendő és részére feleslegessé váló üres hordókat pályázat útján kívánja értékesíteni, mely czéjből felhívja az ezen pályázatban részt venni kívánó feleket, miszerint erre vonatkozó 50 kros bélyeggel ellátott zárt aján-